

25.01.2022) [in Ukrainian].

4. Koziar M. M. (2009). Formuvannia hrafichnoi diialnosti studentiv vyshchyykh tekhnichnykh navchalnykh zakladiv osvity zasobamy kompiuternykh tekhnolohii [Formation of graphic activity of students of higher technical educational institutions by means of computer technologies]: monohrafiia. Rivne: NUVHP. 280 s. [in Ukrainian].

5. Lebedeva Y. M. (2011). Realystycheskaia vyzualyzatsiia trekhmernykh modelei v srede AutoCAD [Realistic visualization of three-dimensional models in the AutoCAD environment]: ucheb. posobyе. M-vo obrazovaniya y nauky Ross. Federatsyy, FHBOU VPO «Mosk. hos. stroyt. un-t». M.: MHSU. 52 s. [in Ukrainian].

6. Lerner Y. Ya. (1981). Dydaktycheskye osnovy metodov obucheniya [Didactic bases of teaching methods]. M.: Pedahohyka. 186 s. [in Ukrainian].

7. Morze N. V., Hlazunova O. H. (2008). Modeli efektyvnoho vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh ta dystantsiinykh tekhnolohii navchannia u zakladi vyshchoi osvity [Models of effective use of information and communication and distance learning technologies in higher education]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. №2(6). URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em6/emg.html> (дата звернення: 24.01.2022) [in Ukrainian].

8. Petrova N. P. (2013). Kompyuternaya grafika, animatsiya i tehnologii vizualizatsii v Rossii [Computer graphics, animation and visualization technologies in Russia]. *Analiz vozmozhnostey mediaobrazovaniya pri izuchenii kompyuternoy grafiki i animatsii*. URL: <http://www.visualtech.ru/part1.html> (дата звернення: 22.01.2022) [in Russian].

9. Pometun O. I., Pyrozhenko L. V. (2004). Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia [A modern lesson. Interactive learning technologies]: Nauk.-metod. posibn. / za red. O. I. Pometun. K. : Vydavnytstvo A.S.K.. 136 s. [in Ukrainian].

10. Raikovska H. O. (2011). Teoretyko-metodychni zasady hrafichnoi pidgotovky maibutnykh fakhivtsiv tekhnichnykh spetsialnostei zasobamy informatsiinykh tekhnolohii [theoretical and methodological principles of graphic training of future specialists in technical specialties by means of information technology]: dys.... d-ra ped. nauk : 13.00.04. Kyiv. 433 s. [in Ukrainian].

11. Sysoeva S. O. (2011). Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh [Interactive adult learning technologies]: navchalnometodychni posibnyk. NAPN Ukrainy, In-t pedahohichnoi osvity i osvity doroslykh. K.: VD «ЕКМО». 324 s. [in Ukrainian].

12. Tarasova V. V. (2013). Rol motyvatsiino-tsinnisnoho komponenta v strukturі pedahohichnoi diialnosti maibutnykh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv [The role of motivational and value component in the structure of pedagogical activity of future educators of preschool educational institutions]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh* : zb. nauk. pr. Zaporizhzhia : Klasych. pryvat. un-t. Vyp. 28 (81), S. 332–337 [in Ukrainian].

Отримано редакцією 4.05.2022 р.

УДК 37.015

DOI: 10.31376/2410-0897-2022-2-49-72-79

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТАЛОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Волянюк Анастасія Сергіївна

аспірантка 3 року навчання спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
викладач кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти

Херсонський державний університет

e-mail: avolianiuk@ksu.ks.ua

ORCID ID: 0000-0002-2890-4787

У статті проаналізовано проблеми розвитку сталої мотивації майбутніх учителів початкової школи у воєнний час. Висвітлено значення позитивної мотивації вчителя в умовах мінливості світу, нестабільності та постійних змін. Охарактеризовано дистанційний та змішаний формати освітнього процесу в контексті розвитку сталої мотивації фахівців початкової освіти до навчання. Розкрито зв'язок сучасного інформаційного середовища та підвищення рівня мотивації в умовах дистанційного та змішаного навчання. Висвітлено результати дослідження типів труднощів для розвитку сталої мотивації в умовах змішаного та дистанційного навчання, здійснено порівняльний аналіз показників щодо проблем здобувачів у довоєнний та воєнний час.

Ключові слова: стала мотивація, вчитель початкової школи, інформаційне середовище, дистанційна освіта, змішаний формат освіти.

Постановка проблеми. Проблематика мотивації важлива для навчання та професійного розвитку фахівців різних галузей, особливо для галузі освіти. В умовах нестабільності та повномасштабної війни особливо вагомим залишається питання сталої мотивації у підготовці вчителя початкових класів, адже початкова ланка освіти є фундаментальною та необхідною для

подальшого навчання і життя. Невмотивований вчитель не може ефективно сформувати сталу мотивацію в учнів навіть за наявності теоретичних знань про вікові особливості розвитку мотивації дітей молодшого шкільного віку та сучасного освітнього середовища. Станом на квітень 2022 року в результаті воєнної агресії здійснювати повноцінне офлайн-навчання немає можливості в переважній кількості українських закладів освіти (залежно від їх територіального розміщення), отже, майбутні вчителі початкової школи здебільшого продовжують здобувати освіту в дистанційному та змішаному форматах. Під час воєнної агресії додаткового вивчення потребують труднощі в освітньому процесі, що виникають у процесі підготовки майбутніх фахівців початкової школи, їх порівняння з показниками довоєнного часу, а також теоретичне вивчення проблеми та дослідження можливих способів подолання вищезгаданих труднощів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання мотивації є одним з ключових аспектів у педагогічних та психологічних дослідженнях. Проблему мотивації, різновиди мотивів та процес підвищення рівня мотивації у своїх працях висвітлювали Дж. Аткінсон, Л. Божович, Л. Виготський, С. Занюк, О. Леонт'єв, С. Максименко, А. Маркова, А. Маслоу та ін. Зв'язок якості підготовки майбутнього вчителя початкової школи та організації відповідного інформаційного освітнього середовища висвітлено в працях Н. Воропай, О. Коротун, В. Коткової, І. Онищенко, Л. Петухової, О. Співаковського та інших сучасних учених. Ефективна мотивація педагогів початкової школи до фахового навчання, самоосвіти та професійної діяльності неможлива без сучасного інформаційного середовища, відповідних інструментів та методів, особливо в умовах переважання дистанційного та змішаного форматів освітнього процесу.

Мета статті полягає у розгляді проблем розвитку сталої мотивації майбутніх учителів початкової школи у воєнний час та дослідженні можливих способів подолання труднощів, перспектив розвитку мотивації в сучасному освітньому середовищі.

Виклад основного матеріалу. Сучасні умови та постійні зміни потребують від фахівців початкової освіти неабиякої адаптивності та вмотивованості на етапах здобуття професійної освіти та безпосередньо діяльності. Лише вмотивований педагог може якісно розвинути сталу мотивацію в учнів та на власному прикладі продемонструвати позитивну мотивацію до постійного самовдосконалення, особливо зважаючи на те, що професія вчителя є «найбільш масовою у світі і має винятково важливе значення для існування нашого суспільства» [9, с. 147].

Зазначимо, що питання розвитку саме позитивної мотивації майбутніх учителів початкової школи «належать до найбільш актуальних проблем сучасної педагогічної практики» [8, с. 128]. Причинами цього є не лише потреба глибшого теоретичного вивчення проблеми з педагогічної та психологічної точок зору, а й «нові завдання, поставлені інноваційними освітніми реформами перед викладачами вищої школи – готувати молоде покоління з активною життєвою позицією, критичним творчим мисленням, здатне до розуміння інших людей і співпраці з ними, з прагненням до самоосвіти, самовдосконалення та кар'єрного росту» [8, с. 128]. Суспільна потреба пов'язує підготовку вмотивованих учителів початкової школи та, в результаті, учнів з позитивною мотивацією до здобуття якісної освіти.

Сьогодні важливим аспектом підготовки майбутніх учителів є саме розвиток у них мотивації в умовах дистанційного та змішаного навчання. Починаючи з 2020 року у зв'язку з поширенням COVID-19 та всесвітньою пандемією всі учасники освітнього процесу були вимушені прискорено опанувати інформаційно-комунікаційні технології, відповідні методи та інструменти. У листі Міністерства освіти і науки України від 2 листопада 2020 року щодо організації дистанційного навчання зазначено, що «...заклад освіти має можливість визначати в освітній програмі форми організації освітнього процесу для забезпечення дистанційного навчання (навчальні заняття, консультації, вебінари, онлайн-форуми, віртуальні екскурсії тощо) та обирати конкретні електронні освітні платформи, онлайн-сервіси та інструменти, за допомогою яких організовується освітній процес під час дистанційного навчання» [5]. Тобто чітких визначених вимог щодо інструментарію ІКТ зазначено не було та право на вибір освітніх ресурсів, платформ, матеріалів не було обмежено. Відповідно до цього в кожному освітньому закладі популярними є один або декілька найпоширеніших сервісів, наприклад Google Classroom, Moodle, Webex, Zoom та ін. Станом на квітень 2022 року в результаті воєнної агресії здійснювати повноцінне офлайн-навчання немає можливості в переважній кількості закладів освіти (залежно від їх територіального розміщення), отже майбутні вчителі початкової школи здебільшого продовжують отримувати освіти в

дистанційному та змішаному форматах.

Звертаємо увагу на поняття дистанційного навчання: «Це – універсальна гуманістична форма навчання, що базується на використанні широкого спектра традиційних, нових інформаційних і телекомунікаційних технологій і технічних засобів, які створюють для студента умови для вільного вибору освітніх дисциплін і діалогового обміну відомостями з викладачем» [7]. Отже, дистанційне навчання є саме тією системою інструментів, що дозволяє віддалено задовольнити освітні потреби здобувача.

За визначенням науковців Л. Петухової та Н. Осипової, метою дистанційного навчання є «надання в освітніх установах вищої професійної освіти можливості освоєння основних і додаткових професійних освітніх програм безпосередньо за місцем проживання або тимчасового перебування» [7]. Зазначимо, що у воєнний час деякі здобувачі освіти з різних причин (небезпека життя та здоров'я, окупація території російськими загарбниками, фізичний та психологічний дискомфорт та ін.) були вимушені покинути постійне місце проживання та змінити його на тимчасове в межах України або за її межами. Визначених статистичних даних щодо переселенців та біженців серед здобувачів педагогічних спеціальностей немає, оскільки збір статистики ускладнюють постійні воєнні дії, однак вважаємо цей аспект вагомим для вивчення мотивації саме в умовах дистанційного та змішаного форматів освітнього процесу.

В організації освітнього процесу, починаючи з 2020 року (через початок всесвітньої пандемії), масового поширення набуло поєднання педагогічних технологій: традиційного, дистанційного, електронного, мобільного навчання на основі широкого використання ІКТ у закладах вищої освіти. «Процес, за якого традиційні технології поєднуються з інноваційними технологіями електронного, дистанційного та мобільного навчання, називають змішаним навчанням» [4, с. 118].

У зв'язку з поширенням дистанційного та змішаного форматів освітнього процесу (через пандемію) та переважанням віддаленого навчання у 2022 році (у зв'язку з війною) виникає потреба дослідити труднощі здобувачів в реалізації освітніх потреб, що впливають на рівень мотивації, та порівняти їх з довоєнними показниками.

У жовтні – грудні 2020 року нами було проведено дослідження розвитку сталої мотивації в умовах змішаного та дистанційного навчання. Опитування здійснювалось серед здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 013 Початкова освіти на базі Херсонського державного університету (кількість респондентів – 73 особи). У результаті було визначено 4 групи труднощів, які заважають формувати позитивну мотивацію до навчання в умовах дистанційного освітнього процесу: особистісні, організаційні, професійні та технічні.

Особистісні труднощі (42,5 %) під час дистанційного та змішаного форматів навчання у ЗВО включали «початкову невисоку внутрішню мотивацію здобувача, звичку до жорсткого контролю з боку викладача, слабку самоорганізацію здобувачів освіти, відсутність емоційно-психологічного контакту з колегами по навчанню, невисоку відповідальність, відсутність відчуття приналежності до групи в здобувачів освіти» [1]. До організаційних проблем (цей варіант обрали 17,1 % респондентів) належали «нечітка організація курсу, проблеми з доступом до певних навчальних ресурсів» [1]. Професійні труднощі (11,1% опитаних) охопили «недостатній професійний рівень як в області володіння комп'ютером, так і в подачі матеріалу без адаптації до дистанційного формату» [1]. Технічні проблеми (29,3 %) – «нестійкий доступ до інтернету, відсутність необхідного технічного або програмного забезпечення» [1].

У квітні 2022 року було проведено другий етап дослідження: аналогічне опитування серед здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 013 Початкова освіти з метою порівняння результатів у воєнний та довоєнний час. Зазначимо, що суттєво збільшилась кількість респондентів, які мають технічні труднощі (44,7 %), збільшилась, але не настільки суттєво кількість тих, хто зазначив особистісні труднощі (48,7 %). При цьому суттєво меншим за результатами дослідження на розвиток мотивації до навчання став вплив організаційних (1,9 %) та професійних (4,7 %) проблем (рис. 1).

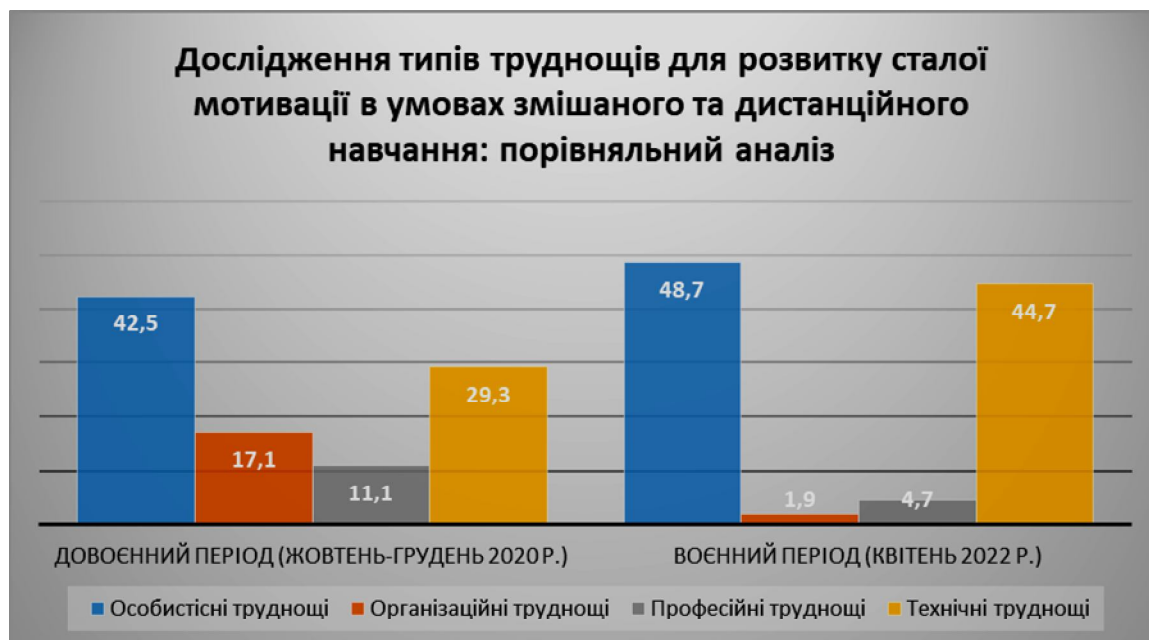

Рис. 1. Дослідження типів труднощів для розвитку сталої мотивації в умовах змішаного та дистанційного навчання: порівняльний аналіз

Зменшення кількості респондентів, що обрали варіанти «організаційні» та «професійні» труднощі пов'язуємо з підвищенням рівня цифрових навичок та ІКТ серед здобувачів та викладачів, а також з поступовою адаптацією курсів освітніх компонент до вимог саме дистанційного формату.

Зазначимо, що серед технічних проблем на другому етапі дослідження (квітень 2022 року) більшість респондентів вказують відсутність якісного та стабільного інтернет-з'єднання, інколи навіть мобільного зв'язку. Згідно з методичними рекомендаціями щодо організації віддаленого освітнього процесу «дистанційна форма навчання передбачає доступ до інтернету, технічне забезпечення (комп'ютер, планшет, смартфон тощо) в усіх учасників освітнього процесу, а також те, що вчителі володіють технологіями дистанційного навчання» [3, с. 4]. Слід зазначити, що цю проблему частково вирішує можливість асинхронного навчання. Здобувачі освіти можуть ознайомлюватись з матеріалами та виконувати завдання в той час, коли для цього наявні технічні можливості.

У ході планування навантаження кожного заняття слід мати на увазі, що «самостійне опрацювання матеріалу здобувачами триває довше, аніж виклад цього матеріалу педагогом» [3, с. 14]. Отже, матеріал занять потребує періодичного оновлення та адаптації до потреб та можливостей здобувачів.

Дистанційне навчання ґрунтується на принципах гнучкості місця, часу, темпу та траєкторії навчання: «Можливість впливати на деякі аспекти освітнього процесу підвищує внутрішню мотивацію здобувачів, тож варто дати їм вибір у тому, як виконувати завдання, у якому порядку, за яким розкладом; самостійна відповідальність за власну навчальну траєкторію формується поступово, тому варто нарощувати автономність у процесі навчання» [3, с. 14].

Однак звертаємо увагу, що «у дистанційному режимі багато видів традиційної мотивації працюють не так ефективно, як в звичайному; діалог між учасниками освітнього процесу є важливим у ході як письмового, так і усного онлайн-спілкування; важливим є якісний зворотний зв'язок, це додатковий стимул та мотивація» [3].

Особистісні труднощі, окрім початкових характеристик (невисокої внутрішньої мотивації здобувача, звички до жорсткого контролю з боку викладача, слабкої самоорганізації здобувачів освіти, відсутності емоційно-психологічного контакту з колегами по навчання, невисокої відповідальності, відсутності відчуття приналежності до групи в здобувачів освіти), на другому етапі дослідження охоплюють також психологічний дискомфорт здобувачів, негативні почуття та емоції, пов'язані з війною. Велику роль у подоланні подібних особистісних труднощів та в підвищенні рівня мотивації здобувача відіграє університетська спільнота: постійні контакти з викладачами, кураторами, представниками адміністрації, підтримка одне одного, можливість

звернутись до соціально-психологічної служби та ін. Зазначимо, що більшість майбутніх педагогів, що у 2022 році є здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, лише частково мали можливість навчатись у форматі традиційного офлайн. Здебільшого умови (всесвітня пандемія, повномасштабна війна на території України) змушували заклади вищої освіти надавати перевагу дистанційному / змішаному форматам.

Слід звернути увагу, що «труднощі є невід'ємною частиною навчального процесу, тому важливо наголосити на конструктивному ставленні до помилок та провалів, які неодмінно трапляються з кожним» [3, с. 56]. Кожну проблему слід розглядати як умову задачі, що потребує вирішення (навіть не термінового, якщо дану проблему не можна вирішити негайно). За принципами гнучкого мислення зростання, успіх можливий не завдяки вродженим талантам, а завдяки наполегливій систематичній практиці [3]. «Невдачі за такого підходу стають цінним ресурсом для подальшого вдосконалення, і таке ставлення дозволяє гідно впоратися з помилками, які обов'язково трапляються як у навчанні, так і в іншій діяльності» [3, с. 56].

Труднощі слід досліджувати з метою подальшого аналізу, їх вирішення та створення нових перспективних напрямів у сфері підвищення рівня мотивації. Зазначимо також, що «мотивація, як і інші вищі психологічні функції, – соціально обумовлене явище, яке виникає і змінюється в життєдіяльності людини, її особистій психологічній діяльності; мотиваційно-потребувальна сфера розвивається в цілісному процесі з інтелектуально-операційною сферою, лише в цьому випадку можна говорити про їх взаємодію та взаємовплив; під час діяльності з'являються нові мотиви, інтереси та потреби, які впливають у протилежному напрямі на діяльність; діяльність проходить ефективніше і дає якісніший результат, якщо в студента є сильні, яскраві, глибокі мотиви, які викликають бажання активно діяти, перемагати труднощі, цілеспрямовано рухаючись до мети» [2, с. 21].

У методичних рекомендаціях щодо організації дистанційного навчання зазначається, що «найстійкішою мотивацією є внутрішня (когнітивна), тобто мотивація усвідомленої дії, яка у дистанційному навчанні відіграє головну роль» [3]. Саме цей вид мотивації дозволяє майбутнім учителям початкової школи ефективно виконувати власну діяльність, а потім формувати мотивацію в учнів.

Професійна мотивація майбутнього вчителя початкових класів є «ієрархічною динамічною системою мотиваційних утворень, які підсилюють, спрямовують і орієнтують особистість студента на професійно-педагогічну діяльність» [6, с.99]. Однак, підвищення рівня мотивації пов'язане з інструментарієм та методами сучасного освітнього середовища.

Освітнє середовище під час реалізації дистанційного та змішаного форматів навчання має забезпечувати такі функції: «проведення онлайн-занять; доступ до різноманітних навчальних матеріалів; отримання виконаних завдань від здобувачів; оцінювання та зворотний зв'язок щодо виконаних робіт; можливість поставити питання та отримати відповідь поза межами онлайн-заняття» [3, с. 27].

Дистанційне навчання передбачає кілька типів взаємодій з різними цілями:

- оперативне інформування;
- повідомлення нового матеріалу;
- уточнювальні запитання;
- коментарі до виконаних робіт тощо [3, с. 26].

Зазначимо, що в умовах дистанційного та змішаного форматів навчання для розвитку сталої мотивації особливо важливо підтримувати зворотний зв'язок та коментувати виконану роботу здобувача, адже «мотивація досягнення реалізується в успішності освітньої діяльності учнів, у прагненні до поставлених цілей і виявленні наполегливості; в умовах дистанційного навчання особливо важливо хвалити здобувачів, відзначати їхні досягнення й успіхи, навіть невеликі» [3, с. 13]. Наприклад, розвитку сталої мотивації сприяє використання правила «сендвіча» – відзначення позитивних характеристик виконаного завдання, не уникаючи конструктивної критики між позитивними репліками [3, с. 65]. Наприклад: «Дякую за надіслану вчасно роботу. Ти молодець, що досконало вивчила золоте правила дидактики. Зверни увагу на першоджерела та перевіір відповідь на третє питання. Впевнена, що результат вийде чудовий».

Якісний зворотний зв'язок допомагає підтримати мотивацію здобувачів до докладання зусиль та вдосконалення роботи, що позитивно впливає на результати освітнього процесу,

успішність та подальшу професійну мотивацію.

Висновки. В умовах нестабільності та повномасштабної війни особливо вагомим залишається питання сталої мотивації у підготовці вчителя початкових класів, адже початкова ланка освіти є фундаментальною та необхідною для подальшого навчання і життя. Лише вмотивований педагог може якісно розвинути сталу мотивацію в учнів та на власному прикладі продемонструвати позитивну мотивацію до постійного самовдосконалення.

Станом на квітень 2022 року в результаті повномасштабної війни Росії проти України здійснювати повноцінне офлайн-навчання немає можливості в переважній кількості українських закладів освіти (залежно від їх територіального розміщення), отже майбутні вчителі початкової школи здебільшого продовжують отримувати освіти в дистанційному та змішаному форматах. У зв'язку з цим виникла потреба дослідити труднощі здобувачів у реалізації освітніх потреб, що впливають на рівень мотивації, та порівняти їх з довоєнними показниками.

Дослідження типів труднощів для розвитку сталої мотивації в умовах змішаного та дистанційного навчання було проведено у 2 етапи (жовтень – грудень 2020 року та квітень 2022 року) серед майбутніх педагогів початкової школи – здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 013 Початкова освіти. Зазначимо, що суттєво збільшилась кількість респондентів, які мають технічні труднощі (44,7 %), збільшилась, але не настільки суттєво кількість тих, хто зазначив особистісні труднощі (48,7 %). При цьому суттєво меншим за результатами дослідження на розвиток мотивації до навчання став вплив організаційних (1,9 %) та професійних (4,7 %) проблем. Зменшення кількості респондентів, що обрали варіанти «організаційні» та «професійні» труднощі пов'язуємо з підвищенням рівня цифрових навичок та ІКТ серед здобувачів та викладачів, а також з поступовою адаптацією курсів освітніх компонент до вимог саме дистанційного формату. Зазначимо, що серед технічних проблем на другому етапі дослідження (квітень 2022 року) більшість респондентів вказують відсутність якісного та стабільного інтернет-з'єднання, інколи навіть мобільного зв'язку. Слід зазначити, що цю проблему частково вирішує можливість асинхронного навчання. Здобувачі освіти можуть ознайомлюватись з матеріалами та виконувати завдання в той час, коли для цього наявні технічні можливості. Особистісні труднощі, окрім початкових характеристик (невисокої внутрішньої мотивації здобувача, звички до жорсткого контролю з боку викладача, слабкої самоорганізації здобувачів освіти, відсутності емоційно-психологічного контакту з колегами по навчанню, невисокої відповідальності, відсутності відчуття приналежності до групи в здобувачів освіти), на другому етапі дослідження охоплюють також психологічний дискомфорт здобувачів, негативні почуття та емоції, пов'язані з війною. Велику роль в подоланні подібних особистісних труднощів та в підвищенні рівня мотивації здобувача відіграє університетська спільнота: постійні контакти з викладачами, кураторами, представниками адміністрації, підтримка одне одного, можливість звернутись до соціально-психологічної служби та ін. Перспективи подальших досліджень в означеному напрямі полягають у створенні системи заходів для розвитку сталої мотивації з урахуванням труднощів здобувачів в освітньому процесі.

Список використаної літератури

1. Волянюк А. С. Розвиток сталої мотивації у майбутніх вчителів початкової школи в умовах змішаного навчання. *Відкрите освітнє Е-середовище сучасного університету*. 2021. № 10. С. 56–66. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.106> (дата звернення: 20.04.2022).
2. Воропай Н. А. Місце мотивації до самостійної роботи у формуванні професійних компетентностей майбутнього вчителя початкової школи. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*: зб. наук. праць Уманського держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини. Умань: ПП Жовтий О. О., 2009. Вип. 31. С. 19–26.
3. Звняцьківська З., Коберник І. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. за ред. Звняцьківської З. Київ: ГО «Смарт освіта», 2020. 71 с.
4. Коротун О. В. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти. *Інформаційні технології в освіті*. 2016. Вип. 3. С. 117–129. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2016_3_11 (дата звернення: 18.04.2022).
5. Лист Міністерства освіти і науки України від 2 листопада 2020 року щодо організації дистанційного навчання. Офіційний сайт МОН України: 2020. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-distancijnogo-navchannya> (дата звернення: 22.04.2022).
6. Онищенко І. В. Інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище як засіб формування мотивації до професійної діяльності в майбутніх учителів початкових класів. *Інформаційні технології в освіті*. 2014. Вип. 18. С. 96–104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2014_18_13 (дата звернення: 27.04.2022).

7. Петухова Л. С., Осипова Н. В. Електронна система підтримки нормативно-правової бази дистанційної системи навчання. URL: http://ite.kspu.edu/webfm_send/671 (дата звернення: 20.04.2022).
8. Петрик К. Ю. Інноваційний аспект формування позитивної мотивації у майбутніх учителів початкової школи до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формальна і неформальна освіта у вимірах педагогіки добра Івана Зязюна»* (5-6 березня 2018 року) / Нац. акад. пед. наук України. Полтава: АСМІ, 2018. С. 127–129.
9. Староста В. І. Мотиваційний аспект професійної діяльності вчителів початкової школи. *Редакційна колегія*. 2021. С.147–149.

PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF SUSTAINABLE MOTIVATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN WARTIME

Volianiuk Anastasiia

Postgraduate Student, Lecturer at the Department of Theory and Methods of Preschool and Primary Education
Kherson State University

Introduction. *The article analyzes the problems of developing sustainable motivation of future primary school teachers in wartime. The importance of positive teacher motivation in the conditions of world change, instability and constant changes is highlighted. Distance and mixed formats of educational process in the context of development of constant motivation of primary education specialists to study are characterized. The connection between the modern information environment and increasing the level of motivation in the conditions of distance and blended learning is revealed. The results of research of types of difficulties for development of constant motivation in the conditions of mixed and distance learning are covered, the comparative analysis of indicators concerning problems of applicants in pre-war and wartime is carried out.*

Purpose. *The purpose of the article is to consider the problems of development of sustainable motivation of future primary school teachers in wartime and the study of possible ways to overcome difficulties, prospects for the development of motivation in the modern educational environment.*

Methods. *Psychological and pedagogical literature analysis, analogy, induction and deduction, comparative analysis, survey of students were used.*

Results. *The study of types of difficulties for the development of sustainable motivation in blended and distance learning was conducted in 2 stages (October-December 2020 and April 2022) among future primary school teachers – students of the first (bachelor's) level of education 013 Primary Education. It should be noted that the number of respondents with technical difficulties has significantly increased (44.7%), the number of those who have noted personal difficulties has increased, but not so much (48.7%). At the same time, the impact of organizational (1.9%) and professional (4.7%) problems on the development of motivation to study was significantly lower. The decrease in the number of respondents who chose «organizational» and «professional» difficulties is associated with increasing the level of digital skills and ICT among students and teachers, as well as with the gradual adaptation of educational components to the requirements of distance format. Note that among the technical problems in the second stage of the study (April 2022), most respondents indicate the lack of quality and stable Internet connection, sometimes even mobile communication. It should be noted that this problem is partially solved by the possibility of asynchronous learning. Students can get acquainted with the materials and perform tasks at a time when the technical capabilities are available. Personal difficulties, in addition to the initial characteristics (low internal motivation of the applicant, habits of strict control by the teacher, poor self-organization of students, lack of emotional and psychological contact with colleagues, low responsibility, lack of sense of belonging to the group). Research also covers the psychological discomfort of students, negative feelings and emotions associated with the war. The university community plays an important role in overcoming such personal difficulties and increasing the level of motivation of the students: constant contacts with teachers, curators, representatives of the administration, support for each other, the opportunity to contact the socio-psychological service and others. Prospects for further research in this area are to create a system of measures for the development of sustainable motivation, taking into account the difficulties of students in the educational process.*

Conclusion. *The material of the article makes it possible to conclude that in the conditions of instability and full-scale war, the issue of constant motivation in the training of primary school teachers remains especially important, because the primary level of education is fundamental and necessary for further study and life. Only a motivated teacher can qualitatively develop sustainable motivation in students*

and by their own example to demonstrate positive motivation for continuous self-improvement. As of April 2022, as a result of Russia's full-scale war against Ukraine, full-fledged offline education is not possible in the vast majority of Ukrainian educational institutions (depending on their location), so future primary school teachers continue to receive distance and mixed education. In this regard, there is a need to investigate the difficulties of students in the implementation of educational needs that affect the level of motivation, and compare them with pre-war indicators.

Key words: constant motivation, primary school teacher, information environment, distance education, mixed education format.

References

1. Volianiuk, A. S. (2021). Rozvytok staloi motyvatsii u maibutnikh vchyteliv pochatkovoї shkoly v umovakh zmishanoho navchannia [Motivational aspect of professional activity of primary school teachers]. *Vidkryte osvittie E-seredovyshe suchasnoho universytetu – Open educational E-environment of a modern university*, 10, 56-66. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.106> [in Ukrainian].
2. Voropai, N. A. (2009). Mistse motyvatsii do samostiinoї roboty u formuvanni profesiinykh kompetentnosti maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly [The place of motivation for independent work in the formation of professional competencies of the future primary school teacher]. *Psykhologo-pedahohichni problemy silskoi shkoly – Psychological and pedagogical problems of rural school: coll. of science. works of Paulo Tikhina Uman state. ped. University*. (Vol. 31, pp. 19-26). Uman: PP Zhovtyi O. O. [in Ukrainian].
3. Zvyniatskivska, Z., Kobernyk, I. (2020). Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannia v shkoli: metodychni rekomendatsii [Organization of distance learning at school: guidelines]. Kyiv: HO «Smart osvita». [in Ukrainian].
4. Korotun, O. V. (2016). Metodolohichni zasady zmishanoho navchannia v umovakh vyshchoї osvity [Methodological principles of blended learning in higher education]. *Informatsiini tekhnolohii v osviti – Information technology in education*, 3, 117-129. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2016_3_11. [in Ukrainian].
5. Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 2 lystopada 2020 roku shchodo orhanizatsii dystantsiinoho navchannia [Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated November 2, 2020 on the organization of distance learning]. (2020). *Ofitsiinyi sait MON Ukrainy – Official site of the Ministry of Education and Science of Ukraine*. *mon.gov.ua*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-distancijnogo-navchannya>. [in Ukrainian].
6. Onyshchenko, I. V. (2014). Informatsiino-komunikatsiine pedahohichne seredovyshe yak zasib formuvannia motyvatsii do profesiinoї diialnosti v maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Information and communication pedagogical environment as a means of forming motivation for professional activity in future primary school teachers]. *Informatsiini tekhnolohii v osviti – Information technology in education*, 18, 96-104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2014_18_13 [in Ukrainian].
7. Petukhova, L. Ie., Osypova, N. V. (n.d.). Elektronna systema pidtrymky normatyvno-pravovoї bazy dystantsiinoї systemy navchannia [Electronic system of support of normative-legal base of distance learning system]. *ite.kspu.edu*. URL: http://ite.kspu.edu/webfm_send/671 [in Ukrainian].
8. Petryk, K. Yu. (2018). Innovatsiinyi aspekt formuvannia pozytyvnoi motyvatsii u maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do orhanizatsii interaktyvnoi navchalnoi vzaiemodii uchniv [Innovative aspect of formation of positive motivation of future primary school teachers to organize interactive educational interaction of students]. *Coll. of the scientific papers of the International scientific-practical conference «Formal and non-formal education in the dimensions of pedagogy of the good of Ivan Zvyazyun»*. (pp. 127-129). March 5-6. Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, Ukraine, Poltava: ASMI. [in Ukrainian].
9. Starosta, V. I. (2021). Motyvatsiinyi aspekt profesiinoї diialnosti vchyteliv pochatkovoї shkoly [Motivational aspect of professional activity of primary school teachers]. *Redaktsiina kolehiia – Editorial Board*. [in Ukrainian].

Отримано редакцією 1.05.2022 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

ISSN 2410-0897

INDEX COPERNICUS
I N T E R N A T I O N A L

ICV: 67, 92

DOI: 10.31376/2410-0897-2022-2-49-10-225

ВІСНИК

ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Наукове видання

BULLETIN

OF OLEKSANDR DOVZHENKO HLUKHIV
NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY

Scientific publication

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
PEDAGOGICAL SCIENCES

Випуск 2 (49), 2022

Issue 2 (49), 2022

Збірник наукових праць,
заснований у листопаді 2002 року
(виходить три рази на рік)

Глухів – 2022

ISSN 2410-0897

Свідоцтво Державної реєстраційної служби України
КВ № 17291-6061ПР від 18.11.2010 р.

**ВІСНИК
ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА**

Наукове видання
Збірник наукових праць
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

**BULLETIN
OF OLEKSANDR DOVZHENKO HLUKHIV
NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY**

Scientific publication
Collection of research papers
PEDAGOGICAL SCIENCES

Збірник належить до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б», у яких можуть публікуватися результати досліджень здобувачів наукових ступенів доктора філософії і доктора наук за педагогічними спеціальностями 011, 012, 013, 014, 015 на підставі наказу Міністерства освіти і науки України від 26.11.2020 № 1471.

The journal is included in the «List of scholarly professional editions of Ukraine» of category «B» in which the results of the theses for obtaining the scientific degrees of Ph.D and Doctor of Sciences in Pedagogy may be published results of specialties 011, 012, 013, 014, 015 can be published on the basis of the Decree of the Ministry of Education and Science of Ukraine of November 26, 2020 No. 1471

Індексується в наукометричних базах:

Index Copernicus, PUBLONS, CrossRef, Open Researcher and Contributor ID (ORCID), WorldCat, InfoBaseIndex, «Polska Bibliografia Naukowa» (PBN), Google Scholar, Академічний базі даних ResearchBib, Науковій періодиці України.

Випуск 2 (49), 2022

Issue 2 (49), 2022

Рекомендовано до друку та поширення через інтернет на основі рішення вченої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол № 11 від 30.05.2022).

Recommended for publication by the Academic Council of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University (proceedings № 11 from May 30, 2022).

Сайт видання: <http://visn-ped.gnpu.edu.ua>

Адреса редакції: ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА, вул. Києво-Московська, 24, м. Глухів, Сумська область, 41400

E-mail: visnukgnpu@gmail.com.

тел/факс (05444) 2-34-74

Editorial office address: OLEKSANDR DOVZHENKO HLUKHIV NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY, Kyivo-Moskovska Str., 24, Hlukhiv, Sumy Region, 41400

E-mail: visnukgnpu@gmail.com;

tel. / fax (05444) 2-34-74

ЗМІСТ

Розділ 1

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Загородня Л. П., Барсуковська Г. П. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ.....	10
Тюльпа Т. М. ГРОМАДЯНСЬКА АКТИВНІСТЬ ЯК СКЛАДНИК ДІЯЛЬНІСНОГО КОМПОНЕНТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	19
Грудинін Б. О., Відьмаченко А. П., Стєклов О. Ф., Калюжний М. П. СПІВПРАЦЯ НАУКОВИХ УСТАНОВ ТА ЗАКЛАДІВ МОН УКРАЇНИ В СПОСТЕРЕЖЕННІ ЗА МЕТЕОРНИМИ ПОТОКАМИ: ІНСТРУМЕНТИ, МЕТОДИ ОБРОБКИ, СПОСТЕРЕЖНІ МОЖЛИВОСТІ.....	26
Кугай Н. В., Сліпушко О. О. ЗАСОБИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ.....	41
Ваніна Н. М., Пашенко Т. М. ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	50
Тітаренко С. А. РОЗВИТОК ПОЗИТИВНОГО МИСЛЕННЯ В ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»	57
Бойко В. А. ІНТЕРАКТИВНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ІНЖЕНЕРНОЇ ГРАФІКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-МЕХАНІКІВ	65
Воляннюк А. С. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТАЛОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ВОЄННИЙ ЧАС	72

Розділ 2

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

- Кузнецова Г. П. ІСТОРИЧНІ ОСНОВИ ФОНЕТИКИ В ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ.....80
- Пятничук Т. В. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКООРІЄНТОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-
КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ
ГАЛУЗІ.....92
- Курок Р. О. ОБҐРУНТУВАННЯ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЕКОНОМІЧНИХ КОЛЕДЖІВ.....98
- Вишник О. О. СОЦІАЛЬНА І ПЕДАГОГІЧНА ЗНАЧУЩІСТЬ КРАСЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ
ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО ЗОРІЄНТОВАНОЇ МОВНОЇ
ОСОБИСТОСТІ.....105
- Данильченко І. Г., Чжан Ф. ЯКІСТЬ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ У ДОШКІЛЬНОМУ
ЗАКЛАДІ НА АДМІНІСТРАТИВНОМУ РІВНІ112
- Курілова В. І., Пилипенко М. І., Петрикей О. О. ВПЛИВ ЗАНЯТЬ У СЕКЦІЯХ
СПОРТИВНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ НА МОРАЛЬНУ ВИХОВАНІСТЬ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ121
- Ейвас Л. Ф., Зенькович Ю. О. ЗАСТОСУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....128
- Марєєв Д. А., Марєєва Т. В. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО
ІМІДЖУ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....138
- Лісневська Н. В. ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ І НЕТРАДИЦІЙНИХ ЗАСОБІВ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МЕТОЮ ЗБЕРЕЖЕННЯ І
ЗМЦНЕННЯ ЇХНЬОГО ЗДОРОВ'Я.....148
- Денисова А. В., Грунтковська Ю. В. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗП(П)ТО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 157
- Кузюра Г. М., Редько С. Ю. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ
ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ164
- Литвинов А. С., Зенченко Т. Ф. ІНТЕГРАЦІЯ ГАЛУЗЕЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ:
ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ І ЗДАТНОСТІ ВИСЛОВЛЮВАТИ
СУДЖЕННЯ170
- Баранник Н. О. УДОСКОНАЛЕННЯ СИНТАКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СКЛАДНОГО
РЕЧЕННЯ.....180
- Федоров І. О. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....192
- Лисенко Л. П. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ201
- Ремньова Н. Ю., Підсосонна О. В. ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК НАСКРІЗНОГО ВМІННЯ В УМОВАХ НУШ.....209

Розділ 3

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ОСВІТНЬОЇ ПРАКТИКИ

Кириєнко О. О. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ОГЛЯД.....	217
--	------------

CONTENTS

CHAPTER 1

ACTUAL ISSUES OF THE HIGHER EDUCATION

Zahorodnia L., Barsukovska H. FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' TRAINING IN PHYSICAL EDUCATION OF PRESCHOOLERS IN STUDYING PRESCHOOL PEDAGOGY.....	10
Tiulpa T. CIVIL ACTIVITY AS A COMPONENT OF THE ACTIVE COMPONENT OF SOCIAL COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS OF SOCIONOMIC SPECIALTIES.....	19
Hrudynin B., Vidmachenko A., Steklov O., Kaliuzhnyi M. COOPERATION OF SCIENTIFIC INSTITUTIONS AND INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE IN THE OBSERVATION OF THE METEORAL STREAMS: INSTRUMENTS, METHODS FOR PROCESSING, OBSERVATION POSSIBILITIES.....	26
Kuhai N., Slipushko O. METHODS OF DEVELOPING CRITICAL THINKING OF STUDENTS IN THE PROCESS OF LEARNING MATHEMATICS.....	41
Vanina N., Pashchenko T. PROJECT ACTIVITY AS A MEANS OF IMPROVING THE QUALITY OF COLLEGE STUDENTS TRAINING.....	50
Titarenko S. DEVELOPMENT OF POSITIVE THINKING IN STUDENTS OF PRESCHOOL EDUCATION.....	57
Boyko V. INTERACTIVE TOOLS FOR ENGINEERING GRAPHICS OF FUTURE MECHANICAL ENGINEERS.....	65
Volianiuk A. PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN WARTIME.....	72

CHAPTER 2

THEORY AND PRACTICE OF EDUCATION

Kuznetsova H. HISTORICAL FUNDAMENTALS OF PHONETICS IN THE TRAINING OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE TEACHERS	80
Pyatnichuk T. ECO-ORIENTED ICT IN THE TRAINING OF FUTURE CONSTRUCTION INDUSTRY WORKERS	92
Kurok R. LEGAL COMPETENCE SYSTEM DEVELOPMENT OF ECONOMIC COLLEGES TEACHING STAFF.....	98
Vyshnyk O. SOCIAL AND PEDAGOGICAL SIGNIFICANCE OF LOCAL HISTORY MATERIAL AS A MEANS OF FORMING A NATIONAL-ORIENTED LINGUISTIC PERSONALITY	105
Danylchenko I., Zhang F. QUALITY OF EDUCATIONAL PROCESS MANAGEMENT AT THE ADMINISTRATIVE LEVEL IN THE PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION.....	112
Kurilova V., Pylypenko M., Petrikey O. THE INFLUENCE OF CLASSES IN SPORTS IMPROVEMENT SECTIONS ON THE MORAL EDUCATION OF STUDENT YOUTH.....	121
Eivas L., Zenkovich Iu. THE ART-PEDAGOGICAL METHODS IN THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL SKILLS OF STUDENTS OF ART SPECIALTIES	128
Marieiev D., Marieieva T. SOCIAL NETWORKS AS A MEANS OF FORMING A POSITIVE IMAGE OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS.....	138
Lisnevskaya N. TRADITIONAL AND NON-TRADITIONAL METHODS OF PHYSICAL EDUCATION TO PRESERVE AND PROMOTE THE HEALTH OF PRESCHOOLERS	148
Denysova A., Hruntkovska Yu. DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF VOCATIONAL SCHOOL IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW	157
Kuziura H., Redko S. PHYSICAL TRAINING OF STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES	164
Lytvynov A., Zenchenko T. INTEGRATION OF BRANCHES IN PRIMARY SCHOOL: DEVELOPMENT OF LOGICAL THINKING AND ABILITY TO EXPRESS OPINIONS	170
Barannyk N. IMPROVING FUTURE LANGUAGE TEACHERS' SYNTACTIC COMPETENCE IN THE PROCESS OF STUDYING A COMPOUND SENTENCE.....	180
Fedorov I. SCIENTIFIC BASES OF DEVELOPING A CIVIL COMPETENCE FOR STUDENTS....	192
Lysenko L. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF QUALITY MONITORING OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF LABOR EDUCATION AND TECHNOLOGIES.....	201
Remnyova N., Pidosonna O. DEVELOPMENT OF PRIMARY SCHOOL PUPILS' CRITICAL THINKING AS A SOFT SKILL IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL CONDITIONS	209

CHAPTER 3

HISTORY OF DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL THEORY AND EDUCATIONAL PRACTICE

Kirienko O. DEVELOPMENT OF INNOVATIVE COMPETENCE OF TEACHERS: A RETROSPECTIVE REVIEW.....	217
--	------------